

Ese detrei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cola intréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiariloru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
diuimetatu de anu	4 " " "
patrariu	2 " " "
pentru Romania'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
diuimetate de anu	8 " " "
patrariu	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune **Josefstadt, Langegasse Nr. 43.** unde suntu ase adresá si corespondintiele, ce priescu Redactiunea, administratiunea sau speditur' a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publicá.

Pentru **anuncii** si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde cate 7 cr. de linie repetitile se facu cu pretu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se anteolpa.

Esemplarie complete mai avemu inca de la inceputulu acestui semestru.

Viena 23 iuliu/4 augustu 1868.

Bulgarii nu mai potura suferi apesarile si impilarile la cari i-au condemnatu turcii, de aceea arangiaru o rescóla cu scopulu d'a recastigá patriei loru libertatea, — acelu dreptu nealienabilu alu tuturoru popóraloru!

Rescól'a se compune de mai multe bande armate, dintre cari unele inca din primavéra nelinisciau fruntariile Bulgariei si pólele Balcanului, precum acést'a ni o spuneau neincetatu tóte foile din Constantinopole, fora se atribúesca neliniscirei veri o importantia mai mare de catu ce au nisce crime civile.

Acum inse dupa ce se stracorara si din Romania'a nisce bande mici dar bine provediute, rescól'a luá cu totul alta direptiune si i se recunoscú caracterulu politicu.

Turcii si organele puteriloru amice Turciei, tindu a invinovatí Romania'a cá nu si-a pazitu fruntariile destulu de bine, n'a avutu o buna politia, si astfelu nu s'a impededatu trecerea bulgariloru din Romania'a pe teritoriulu Turciei.

Din partea Romaniei se replica pré bine si pré lesne de preceptu cá bulgarii au fostu provediuti cu cele de lipsa de catra industriarii straini cari stau sub jurisdiciunea consulara si nu sub jurisdiciunea romanésca, de aceea guvernulu romanu n'a potutu intreveni se li cerceteze casele loru lasimple suspitiuni, de alta parte guvernulu n'a fostu informatu deplinu cáci nu-si tiene politia mare, neavendu lipsa de atata politia intr'o tíera unde libertatea nu e restrinsa, va se dica unde ómenii le spunu tóte in publicu sub scutul libertatei de presa, fora ca regimulu se fie necesitatu a recurge la spionagi. Totu asiè n'avemu se ne mirámu neci de consecintia cá acei straini folosindu asta specie de imunitate ce li-o dá jurisdiciunea consulara, se sciura furisá peste Dunare si erupsera in Turcia.

Cu unu cuventu, vin'a mai tóta o pórtá jurisdiciunea consulara; si daca puterile europene nu s'au invoitu la stergerea acestei jurisdiciuni, n'au dreptulu acumi se impute altor'a urmarile neinvoirii loru. De alta parte, guvernulu romanescu cum a prinsu de scire, delocu a facutu despusetiunile cele mai seriose pentru a satisfacé in tóte cerintiloru dreptulu internatiunalu, astfelu in porturile romane mai multi straini fura pusi la inchisóre si trasi la respundere.

Cu aceia inse cari s'au stracoratu dejá peste Dunare din colu, este treb'a turciloru de a procede. Procedur'a s'a inceputu, si este sangerósa. Unu telegramu de domineca ni spune cá la Rusciucu a fostu o lupta de trei óre intre armat'a turcésca si rescólatii bulgari condusi de Dimitri, si se fini cu 38 de rescólati morti (cati turci au cadutu intr'o lupta de trei óre? nu se spune, totu asiè nu se spune care a fostu numerulu combatantiloru de amendóue pertile). Telegramu private de astadi sosite — se intielege — din partea turcésca, marturisescu cá armat'a turcésca condusa de Midhat-Pasia a imprasciatu si parte a nemicitu tóte bandeles bulgariloru.

Se nu pré credemu marturiei turcesci, cáci astadi Turcia sémena Spaniei, séu Poloniei de odinóra, adeca guvernene insciintieza cá linisce s'a restabilitu

si rescólati nu mai sunt, mai apoi totu densele se dau de mintiuna reportandu despre lupte nóue.

Mai interesantu ar fi pentru noi a sci, ce politica ii conduce pe bulgari? daca se rescólu de odata cu candiotii, iam fi preceptu, inse astadi candu Candia mai tóta e desiérta, bulgarii operéza isolati, — si asta situatiune e trista, mai bine preferiau suatul liberaliloru din Romania'a d'a recurge pe cale pacica la puterile straine cerendu intreveniére la Turcia pentru a li ameliorá sórtea.

Totu cu asemene interesu asceptámu si partile stepanitoriloru nostri unguri in asta cauza. Dámu cu socotéla se vor fi superatu cáci bulgarii in nepreceptura(?)loru n'au neci atatu respectu de dreptulu istoricu, in catu se recunósca cá densii apartienu la Ungaria, si daca vreu se se rescóle apoi — se se fie rescólatu sub stindardulu ungurescu. Dar éca asiè sunt bulgarii, malitiosi casí serbii cu Belgradulu ce-lu ocupara si apoi si-lu tienu loru, in locu se-lu dee ungoriloru cum pretinde dreptulu istoricu ce cu multa intieptiune (!) lu motivá conservativulu „Pesti Hirnök.“

„Ce unia este dreptu, e dreptu si altuia.“

Acést'a érá o massima juridica la strabunii nostri in Roma, cari practicau dreptatea in foru, ca asiè a-fora fiindu, se o póta vedé lumea tóta si se spuna daca in cutare locu, din drépta ce trebuiá se fie, deveniá strimba.

De candu dreptatea nu mai este a-fora, ci a intratu in curti regesci, in curti si tribunale, cu unu cuventu: de candu o indesara intre patru pareti, de atunci numit'a massima a suferitu multu pana se ajunga mai cá de prisosu, precum s'a vediu in procesele si destingerile intre nobili si nenobili, dreptatea s'a usatu fórte cáci fie-care judecatoriu tindea a-i dá form'a ce lui i placea, si asta placere desí érá pré cutezatória totusi a dese ori o intreprindea, cáci intre patru pareti decurgu intreprinderile mai forasfiéla. Neci este mirare — ni va respunde dóra atare judecatoriu de mod'a nóua, care face probatiunea in procedura cu palm'a — cáci daca a traitu dreptatea inca si pré timpulu romaniloru, apoi trebuie se fie fórte vechia, si ca vechia trebuie se fie si garbovita de betranetie.

Garbovita odata la tribunale, n'avemu se ne uimimu daca biét'a dreptate apare garbova si in politica, cu atata mai vertosu cá in asta privintia neci chiar in tinerétia ei la Rom'a nu érá pré drépta.

Acum ungurii si nemtii, fratii nostri cari ne incarca cu atate dovedi de fratietate de ne cuptusiescu la pamentu, amendou se pusera se faca specula de garbovitur'a dreptatei.

Astfelu pre candu nemtii in Vien'a canta pe tóte cordile unitatea natiunala a tuturoru nemtiloru, pre candu magiarismulu si-trimite unu aginte la serbatórea natiunala a nemtiloru ca se insinue si se batjocorésca natiunalitatile asemelandu-le cavaleriloru telhari din evulu mediu, pre candu diet'a din Pesta inventéza felu de felu de institutiuni pentru asecurarea egemoniei magiarismulu, — pre atunci romanii sunt insultati pentru cá au datu si densii unu semnu micu de iubire natiunala, unu semnu cá se intereséza unii de altii pana ce sunt romani ori unde se fie, insultati pentru cá foile din Romania'a au cutezatu se iee notitia despre suspinele conatiunaliloru din cóce de Carpati.

Diurnalistic'a romana din Austria

s'a ocupatu pururea de afacerile conatiunaliloru de preste Carpati, pre candu foile de acolo numai de unu timpu in cóce vorbescu ceva-si mai inadinsu si de caus'a nóstra, si intre acelea „Romanulu“ merita desclinitu recunoscintia; totu densulu are si partea cea mai mare din replicele foiloru nemtiesci si ungresci, cari inse nu uita neci de ceste lalte diurnale mai mici. Am disu replicé, dar sunt mai numai traduceru, cáci li-a fostu anevoia a replicá la nisce pretensiuni drepte precum sunt ale romaniloru, dreptateca nefiindu replicé de Dómne-ajuta, suntemu eliberati d'a li respunde.

Un'a inse merita consideratiune desclinita, si a nume fratii unguri si nemtii ni spunu neincetatu cá avemu multa libertate si cá suntemu sub constitutiunismulu etc. dreptateca tanguirile nóstre n'ar fi la locu. Ca se vorbimu putiene li vom respunde cu datele statistice cá sub absolutismu d'aristic'a romana n'avu neci unu procesu de presa, sub liberalulu Schmerling avu unu procesu, érá de candu traimu in epoc'a nóua sub constitutiunea restituita procesele sub 2—3. Este dara invederatu de aci cá cu catu cresce constitutiunismulu in ochii fratiloru unguri si nemtii, cu atata se inmultiescu pentru romani procesele de presa, va se dica constitutiunismulu de se va desvoltá totu asiè, in fine va silf pe redactiunile romane se inchirize localitati au pe langa au — de se póte — in criminalu.

Daca ungurii si nemtii ar voi se ne precépa intru interesulu bunei contielegeri ca se traimu in pace langa olalta, apoi pré lesne vor recunósce dreptatea pretensiuniloru nóstre. Intrebe-se insisi pre sine cá ce vreu? densii ni spunu neincetatu cá vreu se-si asecuré natiunalitatea loru. Pré bine, aflati cá neci noi nu voimtu alta de catu se ni asecurámu existintia natiunalitatei nóstre. Avemu dara acela-si scopu, érá pentru noi mai pledeza si cercustantia cá nu vremu se mergemu la scopulu nostru prin apesarea altoru natiunalitati.

Daca densii au dreptu la natiunalitate, apoi totu pentru acele motive avemu si noi dreptu!

De la diet'a Ungariei.

(*) Siedint'a casei representative din 31 iuliu.

Presiedinte e Szentiványi, notariu Horváth, din partea guvernului sunt de fatia ministrii Andrassy, Eötvös, Lónyay, Horváth, Gorove, Wenckheim. Se autentica protocolulu siedintiei trecute. Se despune despre petitiunile incurse.

Miletici interpeléza: „Ministru de justitia dá'a ordinu, séu are scire, cá lui Vladimír Ioanovici colaboratorulu de la „Zastava“ care e inchisu in Petrovaradinu, neci cu escorta nu-i este iertatu a esí la acru curatu séu a conveni cu familia?Daca s'a intemplatu acést'a din ordinea si cu scirea ministeriului, cum se justifica? daca n'are scire, ce despusetiune va luá ministruulu ca respectivulu se-i fie iertatu a esí la acru curatu cu escorta si a conveni cu familia?“

Interpelatiunea se va dá ministruulu de justitia. (Insemnámu cá respectivulu Ioanovici e inchisu pentru supitiunea cá ar fi participatu in conjuratiunea din Belgradu.)

La ordinea dilei e continuarea desbaterii generali a supr'a proieptulu de lege pentru a-perarea tierii (armata natiunala, honvidi).

Colomanu Tisza primesce proieptulu de basa desbaterii speciali. Lu primesce din dóue punte de vedere, si a nume: pentru cá vede

in densulu principiulu indetorii generalu de a militá, si — pentru cá reinfintieza armat'a de honvidi. La desbateria speciala are se propuna unele modificatiuni, de se vor primi, densulu la votarea definitiva si-va dá votulu pentru acestu proieptu; érá daca modificatiunile lui se vor respinge, votulu densulu nu va fi pentru proieptu.

V. Tóth replica lui Madarász.

E. Ivánka tiene o lunga propozitiune carea desfasuira parerile sale proprie. E ascultat cu atentiune; érá la capetu, cei mai multi deputati se bucura cá au trecut si peste acést'a.

Ministru Eötvös gasesce patru cestiuni de consideratu: 1) este interesulu nostru ca monarchia ungara-austriaca se remana potéré mare, si dreptateca se despuna despre o armata corespundetióra? — 2) De e asiè, sunt de lipsa medilócele ce le recomanda proieptulu de lege? — 3) Nu se impun natiunei prin acestu proieptu sarcine mai mari de ce ar poté portá? — 4) Adevérata e afirmatiunea (lui Tisza) cá acestu proieptu o unu pasu retrogradu de la legile din 1867? — Precum se intielege, ministruulu respunde insusi la intrebarile sale, si a nume la cele dóue d'antaiu dede respunsu afirmativu, érá la cele dóue din urma unu respunsu negativu.

Stef. Patay: Natiunea care n'are armata propria, nu este natiune; ci in casulu celu mai bunu este o natiunalitate supusa alteia. Proieptulu acést'a nu implinesce postulatu primu alu unei natiuni, ci preparéza o stare delucururi carea intuneca renumele honvidiloru. Ca deputatu si cetatienu dechiaru cu solenitate cá nu primesce proieptulu.

Nic. Bánó si C. Tóth vorbescu contra proieptulu.

Georg. Klapka: Si io ca toti ungurii asiú vre pentru a-perarea si glori'a Ungariei o armata separata langa cea imperatésca, cáci numai intr'o armata separata ar prinde radecine acelu sentimentu de natiunalitate care conduce la triumfe. In ast'a dara, sum de acórdu cu stang'a estrema. Inse cei din colu de Laita ne invinuescu cá vremu se rumpemu cu densii; érá densii fiindu mai tari, noi nu-i potemu silf. In Vien'a tocm'a se serbéza caus'a natiunalitatei nemtiesci, se accentua natiunalitatea si dreptatea, dar fatia de Ungaria nu sunt pré drepti ci uita cu totulu cá doi vecini, daca vor se traésca in amicétia unulu langa altulu, trebuie ca unulu se nu asuprésca pre altulu, unulu se nu retiena ceea ce este alu altuia. De órace Vien'a nu vre defelu se sacrifice unitatea armatei, deci nu ni remane alta de facutu de catu a respinge acestu proieptu, séu a-lu primi pentru cá contine dóue idei mari cari: sunt bas'a infintiaru venitorie a unei armate unguresci. Garantia spre acést'a este cá acestu proieptu de lege e — provisoriu, deci lu primesce.

Mai vorbesce Gav. Várady pentru parerile profesate de partia stanga, apoi desbateru se amená pre siedintia venitoria.

(*) Siedint'a din 1 augustu a casei reprezentantiloru.

Presiedinte: Szentiványi. Notariu: Horváth. Din partea regimulu sunt de fatia ministrii Wenckheim, Gorové, Lónyay, Eötvös, Andrassy. Se autentica protocolulu siedintiei tr. Petitiunile incurse se trimite la comisiune. Notariulu casei de sus aréta cá magnatii au primitu legile votate de reprezentanti.

La ordinea dilei e continuarea desbaterii generali despre proieptulu de lege pentru a-perarea tierii si pentru honvidi.

A. Zichy replica la cunoscutele principie ale lui Madarász. Replic'a contine frase multisióre, dar in idei nóue e de totu seraca.

Paulu Nyáry: Pentru acum'a va fi de ajunsu din parte-mi se dechiaru a ntaiu: cá io vreu o armata magiara provediuta si organi-

sata perfectu, si acést'a asiu pretinde-o si astunci daca nu m'ar indreptat istoria milenara a natiunii mele, victi'a ei si legile ei, — repetiescu ca asiu pretinde si atunci, caci fiecare natiune are dreptulu se pretinda ceea ce i-e de lipsa. Si daca me supunu legii intru a recunosce ca armata ungresca e parte intregritoria a armatei Maest. Sale, totusi neci odata nu me voiu invoii ca acesta armata ung. se se contopésca in armata imperiala. A d'ou'a: recunoscu drepturile ce legea le dá Maies. Sale in privinta armatei intregi, si se stimezu ca drepturi constitutionali; de aceea dorescu ca M. Sa se essercieze constitutionalmente a cele drepturi; tote ordinatiunile M. Sale se fie contrasemnate de ministeriulu ungrescu, éra in casu de batalia armata se se conchiame dupa invoirea dietei. Purcediendu din aceste principie, voiu propune modificatiuni la desbateréa speciala.

Mai vorbira Zsarnay, Makray, I. Várady I. Nagy, L. Horváth.

Colomanu Ghyczy: Mi se pare ca Ungari'a are inimici multi si in lantru si in afara (strigari: Asié el!) si acést'a e consecinta a pusetiunii sale geografice, pare ca Provedinti'a ddiésca a asiediat'o aici la pragulu civilisatiunei, fu in trecutu scutulu Europei apusene contra poporaloru selbatice din orientu, si astadi e paretile ce desparte doue natiuni mari: pre nemtiésca si slav'a. De aceea existinta Ungariei este necesaria pentru ecilibriulu european, éra chiamarea ei este de importantia istorica universalá. Dar acesta importantia espune patri'a nostra de tote laturile la feliiurite atacuri, ici ataculu cu arm'a, colé ataculu culturai apusene, éra de alta parte ne ataca poterea topitoria a sentimentulu de nationalitate. Intre atate pericle, patri'a nostra se va sustiené numai asié precum s'a infintiati. S'a infintiati parte prin legi intiepte parte prin armele ce atunci le portá fie-care fiu liberu alu patriei. Candu fiii liberi ai patriei au depusu armele séu le-au datu in manile soldatiloru (simbriasiloru) atunci cadu autoritatea si influinta tierii in strainetate, cadu si libertatea din lantru. La 1715 nobilimea predede arm'a in manile simbriasiloru, éra spelele de a runcá pre aceia cari nu erau inca cetatieni ai patriei. Acesta necuviinta si nedreptate si-a resbunatu, natiunea a devenitu totu mai slaba. Acestu pecatu se nu se mai continue, ci de óra ce este liberu fie-care cetatienu alu patriei, asié-dara fie-care se póte arma pentru asecurarea libertatiloru interne si pentru a garantá tierii existinta in sirulu statelor Europei. Si io primescu acele doue principie din proieptu, dintre cari unulu se referesce la detorinta generala d'a militá, éra cel'a laltu la reinfintiarea honvidiloru. Sunt inse in acestu proieptu multe de modificatu si-mi rezervu a propune modificatiuni impreuna cu cei de o credintia cu mine.

Andrássy ministriulu vorbii pentru proieptu, br. Simonyi pentru parerile partitiei din stanga.

Siedinti'a casei representative din 3 augustu.

(=) Presiedintele C. Szentiványi deschide siedinti'a la 9 óre. Dupa autenticarea protocolulu si cetirea reportulu comisiunei regnicolare, in caus'a Croatiei, ce-lu cunoscu deja, — se incepe continuarea desbaterii generale supra proieptulu de lege pentru apeararea tierii. Desbateréa de astadi e pentru noi romanii mai interesanta, pentru ca astadi interpretá

d. Romanu casei opiniunea abl. romani si serbi supra proieptulu presentu. Magiarii fiindu avisati despre conferinta abl. nationali in caus'a acést'a, ascultau cu cea mai mare atentiune cuventarea lui Romanu, ma corifeii dreptei paresindu-si locurile se asiediaru in jurulu oratorulu. Oratorulu li spuse cu tota francheti'a ca colegii sei neci de cum nu potu participá la desbateréa proieptulu presentu mai nainte de deslegarea cestiunei de nationalitate. In continuarea vorbirei sale mai fece nisee reflectari lui Perczel. Ni rezervámu a face macar unu estrasu din asta cuventare.

Urmara apoi mai multi oratori, a caror'a vorbiri inse le lasámu se le cetésca alegatoriiloru, si luámu notitia numai de vorbirea lui Deák.

Densulu face istoriculu armatelor si ajungendu la timpulu presentu afirma ca prin inmultirea medilóceloru de comunicatiune si

marirea numerulu armatei active, bataliele astadi nu tienu mai multu decatu cate-va septemani, si asié e de lipsa, imitandu esemplulu statelor vecine, a introduce armarea generala si a posiede, pentru veri ce eventualitate, armata bine disciplinata. Densulu e contra parerii acelor'a cari pretindu inolarea recrutiloru numai la ocaziunea erumperii unei batalii, pentru ca chiar durarea scurta a bataliei face cu nepotintia intrebuintarea recrutiloru acestor'a cari vor avé se lupte contra armatelor disciplinate. Conchiama la timpulu erumperii resbelulu a fostu in trecutu cu scopu, candu au tienu bataliele cu anii, si asié a fostu timpu de ajunsu pentru instruarea loru. Mai cu séma suprinsé tota partea stanga acea argumentare a lui Deák ca Ungari'a neci candu n'a avutu armata nedependenta, citeza multe legi ungresci in cari numai de regiminte si legiuni ungresci, dar neci unde nu e vorb'a de armata independenta ungresca. Independenti'a armatei ungresci s'a inceputu numai in 1848, candu, despartindu-se armata ungresca de cea austriaca, a inceputu a se luptá contra cesteia.

In fine se dechiara pentru proieptu cum e, luandu-lu de basa la desbateréa speciala.

Dintre vorbirile urmatóre merita amintire alui.

Simonyi care combatu imputatiunile facute partitei sale de deákisti si Perczel; scopulu si-lu ajunsé, cum dóra raru altulu din stanga estrema, mai cu séma potentiá tempamentulu Perczel, catu numi-lu tienea loculu si totu se incercá a-lu reflectá, numai Besze de la spate si Eötvös din nainte cu poterea lu retineau.

Mai amintimu si pe Somssich carele intreprinsé nimicirea efectulu produsu de S., si restituirea renumelului bunu a partitei sale, precum si a lui Perczel; aplausele sgomotosé ce a seceratu vorbirea lui, noi le atribuimu mai multu artei sale d'a mistificá, de catu persuasiunei argumintelor aduse.

Pesta 2 aug. n. 1868.

(*) Dle Redactoru! Deputatii nostri nationali, se intielege cei ce au intratu si stau in solidaritate, facia cu proieptele de lege pentru inarmarea tierii (adeca pentru poterea armata, pentru introducerea institutulu de „honvidi“ si pentru organizarea rescólei glóteloru, cari proiepte de lege se desbatu de trei dile in cas'a reprezentativa) s'au consultatu si invoitu a neci nu intrá in discussiune, ci a le combate si respinge in totalu, din considerantele mai vertosu — a) caci ele au se urce sarcinele poporulu preste tota mesur'a; b) caci ele (pre catu timpu nu e deslegata cestiunea de nationalitate, ci domnesce magiarismulu eschisivu, au se devina unelte in man'a magiarismulu contra nationalitatiloru nemagiare; c) caci ele, pre catu timpu popórale sunt nemultumite, nu potu contribui la securitatea patriei si fericirea comuna. — Acesta dechiariune vor face-o deputatii nostri mane prin deputatu A. Romanu si apoi cu totii se vor retrage si nu vor votá acele legi, séu cari dintre ei vor preferá a remané de facia, vor votá contra acelor'a.

Acest'a este pasulu celu mai resolutu si drasticu alu barbatiloru nostri, pentru care ei s'au decisu cu totii, dar nu fora destula si seriósá precugetare. Unu momentu precumpe-nitoriu la apucarea acestui pasu fostu, ca dd. deputati aflara cu positivitate cumca regimulu ungrescu prin conferintie private s'a ingagiatu cu corifeii magiari, a pasi pre facia in cestiunea nationalitatiloru — de locu dupa readunarea de tótna a dietei, si — cu ajutoriulu maioritatiei magiare si servile a o resolvi ast-felu in catu prin acea lege se se dee o nóva santiune si garantia predomnirii magiare, éra natiuniloru nemagiare se li se curme si cele din urma sperantie de drepturi egale. Pre catu am potutu pricepe, stepanitorii nu voiescu a concede limbelor nemagiare altu dreptu, de catu d'a se poté folosí in familia, in scóla si biserica, si conditiunatu in comuna si comitate. Va se dica, din acesta parte datatoria de tonu inca si mai pucinu ni se pune in aspeptu de catu ce cuprinde proieptulu subcomisiunei dietei, despe carele chiar „Albina“ a doveditu si toti nemagiarii au reconoscutu, ca nu cuprinde nemicia!

Apoi dá! acum se te intielegi, se dai man'a, se fii frate cu magiarulu! Si apoi ómenii insolinti mai au cutezarea d'a ne acúsá pre

noi de neamici ai patriei, contrari aisalutei publice! Dar óre nu ei prin nesatiulu, nedreptatea, nelialitatea loru alarma si revólta spiretele maioritatiei patriei contra magiarismulu, contra abusatoriloru de poterea si influinta ce o au astadi din grati'a monarcelu si a ceriului?! (Ceriului? Red.)

Sub impresiunea astoru felu de esperintie, poteti se vi intipuiti, Dle Redactoru, ce grea si plina de pericle si de responsabilitate a devenitu pusetiunea deputatiloru nostri nationali. Ve facu atinti la acést'a, pentru ca se-i poteti cunosce si judecá mai bine, de catu d. Tibiscanulu, care din departare par' ca nu vede, de catu ce ar dorí se vedemu realisandu-se, dar nu vedemu.

Nu este vin'a dloru deputati, anume nu a celoru cunoscuti, solidi, de o miia de ori probati, ci caus'a este greutate, incurcatur'a, inimicitia cercustantiloru firesce si unii ómeni neprecepti si nemorali ai nostri, dar isti din urma numai in fórte micu gradu si numai pana la inceperea luptei cu grosulu si cu seriosulu, candu apoi fiantiele loru de securu vor disparé precum Ve pronunciarati mai ieri „in tufariulu ce l'au paresitu.“

Despre diet'a ungresca este decisu intre corifeii ei, cumca are se se proróge indata ce se vor fi votatu legile pentru apeararea tierii, aceea ce se ascépta celu multu pana pre la mediloculu lunei curinte; éra readunarea ei de tótna se dice ca va avé locu pre la finitulu lui septemvre. Intr'aceea barbatii nostri s'au convorbitu a se ocupá de causele congresulu metropolitaniu, cari credu ca indata se vor desbate cu tota seriozitatea in colónele organulu DVóstre.

Pesta in 3 aug. n. 1868.

(N) Dechiariunea deputatiloru nationali despre proieptele de lege pentru armarea si apeararea tierii, astadi se fece in cas'a reprezentantiloru prin gur'a dlui deputatu Al. Romanu. „Albina,“ asié se vede, ca n'a fost informata despre acestu planu alu deputatiloru nostri; dar nu me miru, caci nice noi nedeputati de aici nu poturamu sci pana acú de catu ca avem se vedemu si se audimu lucruri mari de la Romanu. Nu precepu arcanitatea in taber'a nostra, precandu unu amicu slavu mi aretá intr'o fóia slavica, vechia d'o septemana, descrierea cu de amenuntulu a conclusulu deputatiloru nationali.

Altéam nu voiu se criticu pre nimene, ci se descriu impresiunea ce s'a produsu prin dechiariunea amintita.

Spunu la sufletu, ca impresiunea a fostu fórte slaba si nu voiu se retacu causele, ce sum gat'a a le sustiené si dovedí facia de veri cine.

Mai anteu: magiarii, dupa cele ce li se sioptiau dintr'o parte óresi-care, se acceptau de la deputatii nationali la unu limbagiu multu mai potericu; a dóu'a: vocea dlui Romanu este fórte pucinu sonóra si petrundiator'a, éra metodulu proponerei, — despre acest'a nu-mi e iertatu a scrié, caci cunoscendu pre omulu susceptibilu, ori ce asiu dice, ni s'ar poté luá in nume de reu; a trei'a: totu cuprinsulu dechiariunei, nu sciú dupa stilisare séu propunere, a fostu cam confusu, nerespicatu destulu, mestecate in desproporzione argumentatiuni cu polemii, celu pucinu asié parú in adunare. Sum departe d'a atribui acést'a tocmá scaderiloru proprie, ci dóra mai multu nerabdarei si nelinisei deputatiloru prin care discursulu a devenitu in partea mai mare nepreceptu séu reu priceputu.

Astea credu sunt causele, pentru cari dechiariunea deputatiloru nationali n'a facutu si — n'a potutu face efectulu asceptatu si doritu. Asupr'a formeii si meritulu ei si a discursulu in generalu nu-mi potu spune opiniunea — pana ce nu le voiu cetí si studiá dupa stenografia. Totu ce potu si sum detoriu a spune asta data — este, ca spiretulu, esintia dechiariunei deputatiloru nostri se concéntra in respicatiunea, ca deputatii nationali, din pusetiunea loru ca atari nu potu se partecipe la votarea de astfelu de legi, cari au se impovarésca poporulu cu dari de sange si de bani, inca si mai grele de catu cele de pana acú, ca fiindu caru'a de nationalitate nedeslegata, poterea armata ce e se se voteze, poté se fie indreptata chiar contra nationalitatiloru!

Intr'ata de dechiariunea deputatiloru nationali si-a facutu detorinta deplinu si merita cea mai viua reconoscintia din partea tuturor poporaloru nemagiare. Intr'adeveru ca poporulu nostru nu a alesu si tramisu pe nici unulu dintre deputati la dieta, pentru ca se ajuturu pe domni magiari a-i mai urcá sarcinele — si asié nesuportabile, ci de securu numai pentru a-i medilócí usiurarea sarcineloru si eluptarea de drepturi nationale. Deci cei ce vor lucrá in contra, traga-si séma cu alegatoriil

In fine am se spunu, ca contra dechiariunei romaniloru aflá cu cate a se sprimá dlu deputatu si vice-presiedinte alu casei P. Somssich, dar opiniunea dsale nu atinse meritulu de felu, ci se multumí a premite fras'a góla, ca „alocutiunea dlui Romanu n'a fostu fericita,“ si apoi aperá pe ministriulu presiedinte c. Andrássy si pe M. Perczel contra unoru atacuri din partea lui Romanu, dar tote fora destulu temeiu si efeptu.

Acum ni remane se vedemu opiniunea diaristice magiare a supr'a acestui incidinte; dar ni remane mai vertosu se vedemu din cuventu in cuventu totu cuprinsulu discursulu si dechiariunei din cestiune. Din parte-mi, cu permissiunea onoratei redactiuni, mi-asiu mai face apoi unele reflexiuni si critice, si asiu indreptá inca si unele intrebari modeste catra dnii deputati. (Poftimu. Red.)

Muresiu-Osiorheiu, iuliu 1868. *)

(Pronunciamentulu de la Blasiu.)

Autonomi'a patriei nostre, restituirea dietei de la Sabiu, desvalidarea despusetiuniloru unilaterali ce diet'a din Pest'a le arunca in capulu nostru — nu sunt numai postulatele Blasieniloru si neci nu datéza de la pronunciamentu, ci asié pretinde natiunea romanésca intréga nu numai din Transilvani'a ci si din Ungari'a si Banatu, caci neci odata fratii nostri din coló de Dealulu-Mare n'au radicatu cuventulu contra nostra ci numai pentru noi. Afirmámu acesta fora téma ca se va gasí cineva care se aiba curagiulu a ni dá o demintire in publicu, — si nu e afirmatiune nóva caci s'a spusu prin tote foile romanésce si se repetiesce neincetatu.

De aceea nu poteamu precepe la inceputu cum a gasitu guvernulu ungrescu cu cale ca pentru aceste dorintie ale natiunei intregi se traga la respundere naintea tribunalulu criminalu numai pre cativa canonici din Blasiu ca autori a pronunciamentulu, si pre redactorulu „Gaz. Tr.“ fiindu ca a publicatu acelu pronunciamentu, — pre candu ar fi trebuitu se chiane la judecata pre tota natiunea romana.

Curundu inse dederamu cu socotéla: au ca ministeriulu unguriloru nu scie ca acele sunt dorintiele tuturor romaniloru, au ca scie dar crede cumca pedepsindu pre cati-va, pre ceia lalti ii va poté inspaimentá.

In asta privintia ni-am adusu a minte de proclamatiunea Imperatulu Ferdinandu indreptata catra popórale Ungariei cu ocaziunea erumperii resbelulu civile, datata din Schönbrunn 22 sept. 1848, in carea, dupa multe altele, se dice: „Complicatiunile triste intre Ungari'a si tierile sotie sunt la puntulu supremu. Candu am santiunatu legile ungresci si pentru tierile vecine si pentru confinieile militare, am crediutu ca respundu dorintieloru loru, fiindu ca nu potea fi intentiunea Mea d'a li denegá veri o indreptare din cate am reconoscutu tuturor poporaloru. Pentru a doborí opositiunea, am incuviintiatu despusetiunile de rigurositate ce Mi le-a propusu ministeriulu ungrescu si cari (daca ar fi fostu numai o minoritate factiósá care se opunea, precum Mi s'a spusu) fora indoiéla ar fi potutu ajunge la scopu. Resolutiunea inse . . cu carea se repetiescu acele pretensiuni . . m'a convinsu ca este unu poporu intregu . .“

Logica in acesta proclamatiune e ca unde este o minoritate factiósá, se poté pedepsi cu rigurositate, dar unde e unu poporu intregu, acolo — respectu se cuvinea!

Asié-dara trebuesce si aterna de la noi ca se dovedimu ministeriulu ca cele cuprinse in pronunciamentu nu sunt opulu unei minoritati factiósé ci sunt pretensiunile natiunei intregi, — se-i dovedimu mai departe ca remanemu constanti si nu ne retragemu de la ace-

*) Doue corespondentie primimu, si fiindu mai ca identice, producemu numai un'a Red.

ste pretensiuni odata cu capulu, ori-ce incercare d'a inspairmentá e ridiculósá, si neci ne potemu retrage cáci e consecinti'a acelor principie la cari am juratu pre campulu libertatei in 1848.

Dovéd'a o vom dá prin aceea cá cati mai multi vom dechiará in publicu cumca pronunsiamentululu lu primimu si recunóscemu de alu nostru. Astfelu adunandu-se dechiaratiunile tuturoru romaniloru cati sciú scrié, acusatii canonici si profesori vor provocá la densele cu ocaziunea ultimei pertratari a procesului. (Se intielege a tipari numele tuturor'a cari vor dechiará, cáci dechiaratiunile anonime sunt de prisosu dupa ce se scie cá natiunea intréga marturisesce acele principie. Pentru asemene dechiaratiuni apriate cari se faca onóre resolutiunei si barbatéi nationali, noi bucurosu vom deschide colónele foi nóstre. Red.)

De pre valea **Sucevii** (Bucovin'a) iuliu.

(*Reflessiuni la cerculariulu episcopescu.*) In dóe corespundintie din Cernáuti, publicate in colónele „Albinei“ cetiramu cu interesu viu cele defasurate in privinti'a cerculariului, cu care pre sant'a sa parintese episcopu **Hacmann** suprinse asiá de durerosu pre intregulu cleru din dieces'a bucovinéna. Inainte de tóte trebe se spunemu, cá de la cele ce se petrecura in anii din urma intre cleru si archipastoriu ne tienuramu cam de parte, de órace cugetaramu, cá certele, provocate prin mai multe despusetiuni de mahnire pentru cleru si daunóse pentru comunitatea bisericesca, dóra dóra vor incetá. Inse acum dandu-se ansa nóua de indignatiune generala in unu modu, catra care si celu mai indulginte din cleru nu póte se fie indiferente, ne semtinu constrinsi a face cateva riflessiuni la pasagiile mai pregnante din cerculariu.

Dice archiereulu: cá multi din preuti s'au alunecatu la patim'a betféi. Se ne ierte pré sant'a sa, daca i vom respunde, cá asertiunea: de multi preuti nu este adeverata. Neci pe la anulu 1838, candu emise cerculariulu nr. 2626 neci estimpu, candu acusa de nou pre multi preuti de betfa, nu scimu de catu pre cati-va din preuti, cari se scapara la acea patima démna de tanguire. Inse si acei putieni óre din sburdatiune se apucara de spirituóse? Ast'a fu si este inca si astadi dóra cá la cei dintre consangeniú pré santiei sale, cei lalti devonira la decadentia numai pe urma mahnirii si desperarii pentru tratarea si nedreptatirea impilatória din partea scaunului episcopale. Cáci cine nu scie, cati din preutii tineri cu talinte si sciintie emininte, in locu de a-i postá in apropiare si, ocupandu-i dupa mesur'a aspiratiunii lor, a-i prepará pentru unu cercu de activitate mai intensivu, fura espusi in fundulu muntiloru si pe locuri, de care neci nu visara in decursulu studielorú? Cati dintre pastori de suflete meritati, petitiunandu pentru parochii mai bune séu alte posturi mai mari, fura trecutii cu vederea naintea nepotiloru si lingusitoriloru favoritiú? Si ce fece archipastoriulu, audindu de unu preutu, cá incepe a vaccilá? Chiamat'a pre unulu séu altulu indata la sine? Imbarbatatu-l'a parintesece intre patru ochi? Alinatu-i-a suferinti'a si mahnirea co-lu apesá? Pare-ni-se dara, cá pré sant'a sa ar fi facutu mai bine, daca ar fi urmatu dupa esemplulu imperatului Constantinu, care trecendu pe drumu si vedindu pre unu preutu ametitu, zacendu alaturea, l'acoperi cu purpur'a sa, de catu se trimbite in lume prin cerculariulu seu, cá multi din preuti s'au alunecatu la patim'a betféi, cáci facendu, precum a facutu, se acusa in mai multe privintie pre sine insu-si. Éra dara pré sant'a sa lovesce cu acea imputare si pre acei din pastori de suflete, cari la un'a séu alt'a ocaziune pe urm'a a dóe trii pahare de vinu se radica mai sus de nivoulu vietii prosaice, suntemu siliti a-i aduce aminte, cá si densulu, precum e sciutu la privilegiu ca cele ale visitatiunii canonice, nu este modelulu unei vietuiri ascetice si cá pré sant'a sa in Vien'a nu numai cá locuiesce, in contra canóneloru, in otelu, ci dete si ansa la cunoscutulu articlu din foiletonulu unei gazete nemtiesci „der Bischof in der Bierstube.“

Dice éra si escelinti'a sa, cá in anulu 1838 observandu cá clerulu delaturá limb'a maicei sale si calendariulu seu, a orenduitu, ca corespundintiele se se substérna in limb'a nationala cu datulu calendarielorú amenduro-

r'a. Si aici trebe se replicámu cá nu numai atunci, ci inca si acum nu potemu pricepe, din ce cauza momentósa se impuse unu cleru ortodocsu, in corespundintiele sale cu scaunulu episcopale asemene ortodocsu, aplicarea calendariului apusénu pre langa celu resariténu. Ce se atinge inse de limba, cerculariulu din 24 maiu/5 juniu 1838 nr. 3845 este celu de antaiu, prin care in dieces'a Bucovinei pre langa limb'a nationala romana se deschise calea si pentru cea rusésca. Semtiulu national si intieptiunea clerului, de a nu introduce in agendele sale unu dualismu pernitosu, fece, cá limb'a rusésca nu se aplica de elu in afacerile oficióse; inse dara zace aci momentulu, pentru care se face infruntare clerului, apoi trebe se spunemu cá inca mai greu momentu de reprobare cade pe scaunulu episcopale, de órace mai cu séma de candu e d. Schönbach in Consistoriu, nu numai cá in tratările interne, ci si in multe emise consistoriale si cercularie chiar de la persón'a episcopului se aplica limb'a nemtiesca.

Cu deosebita emfaza imputa pré sant'a sa clerului, cá s'a latitu in elu fumarea tutunului si dice, cá cerculariele emise nu avura neci unu resultatu, din contra cá preutii si nainte de a pasá la s. altariu nu curatia gur'a si manele de urmele acestei intinatiuni. Noi nu suntemu fumatori si neci nu voimu se afirmámu, cá dedarea acésta nu este neci de catu reprobava; dara totusi trebe se dicemu, cá cetindu cerculariele archieresci din anii 1847, 1857 si 1861 ni se parca, cá acele cercularie sunt redigiate in timpulu, pe candu plant'a de tutunu se credea a fi iérb'a diavolului, séu de unu staroviretiu din Rusia. Éra dara aceaplanta, a careia fumare pentru unii este si medicinala, este in fapta asiá de detestabila, precum o socóte pré sant'a sa, nu ne potemu esplicá, de ce escelinti'a sa intrebuintéza tabaca de nasu, carea nu trece in fumulu, ci intra in cele din lantru ale omului, prin urmare casionéza mai multa necuratá? Óre nu se potu aplicá aci cuvintele din evangelia despre acelu legiuitoriu ce singuru nu se tiene de legea data de sine? —

Se dice éra si in cerculariu cá preutii, negrigindu slujbele bisericesci in postulu mare si in dominice si serbatori prin departare arbitrarie de la parochii, se detera mai multe cercularie prin care se oprí pastoriloru de suflete, de a se departá pe optu dile fara de invoierea protopresbiterului si mai pe lungu timpulu fara de incuviintiaré Consistoriului. Trebe se recunósca fie carele, cá acea dispusetiune este buna. Dara fiindu cá se amintesece in acestu cerculariu de atare negrigire de pastorie din partea clerului, fie-ne iertatu, de a observá, óre nu este si episcopulu asemene de strinsu obligatu dupa canónele bisericesci a petrece in dieces'a sa? Prin canónele: 11 sinodului din Antiochia, 106 din Cartagen'a, 11 din Sardi'a si alte multe se opresce episcopiloru sub gréa certare a se departá fara de invoierea mitropolitului de la biserice sa si a petrece in capital'a imperiului. Dreptu cá Escelinti'a sa va repliésc aci, cá este membru alu senatului imperiale. Si noi scimu acésta. Dara ce se dicemu la aceea, cá petrece in Vien'a adese, ca de presentu, cu lunile si atunci, candu e vacantia de sesiuni, de si stau multi candidati nechirotoniti si multe comunitati parochiale ascépta cu sete trimiterca de pastori? —

Afirma éra si pré sant'a sa, cá adesele cercetari disciplinari in contra preutilorú, cari din sant'a lorú chiamare facu unu isvoru ne curatu de castigu si cu tiranie jupescu pre bietii poporeni, érau caus'a mustarrii clerului prin emisulu din 1848 nr. 760. Dreptu se spunemu, cá la unele ca aceste cuvinte din gur'a séu pén'a archiereulu nostru in fati'a si audiulu poporului nu ne-am aseptatu! Póte se fie cá in anulu 1848 candu riurile vietii sociale si politice esira pretotindene din albiele lorú si si fecera feliori de invinovatiri in contra tuturoru organelorú publice, se se fie datu prin unele remonstrari din partea enoriasiloru ansa la cerculariulu amintitu; dara acum dupa 20 de ani a diee in publicu in unu cerculariu archierescu, cá preutii din sant'a lorú chiamare facu unu isvoru ne curatu de castigu si cá densii jupescu cu tirania pre poporeni chiar si pre cei mai nevoiesi — ast'a este mai multu de catu o rememorare simpla séu o mustrare archipastoréscá, ast'a este o atitare vederata a poporului in contra pastoriloru de suflete, o agitatiune pernitosá, pentru carea póte avé curagiu si placere numai unu Schönbach, ca-

rele, precum e sciutu, si pe alte terene face asemene, séu unulu care precum stá pe fatia, nu din scopuri laudabile, ar voi se turbure generalminte referintiele bune intre pretime si poporu. Un'a ca acésta nu potemu presupune la pré sant'a sa, dara destulu de reu, cá nu a patransu tiesetur'a cuvintelorú subscrise de elu!

Inca si acésta se dice de cleru, cá elu din lacomi'a de castigu ié in arenda si cumpera mai mari posesiuni facendu necumpetate intreprinderi de speculati'a. Si acésta infruntare pare-ni-se a fi tórta si tiesuta in urditur'a cerculariului dupa mintea si inspiratiunea renumitulu secretariu episcopescu, caruia i-ar fi póte mai cu placere, daca pamenturile de tíera a le poporului national ar incape in manile strainiloru, mai cu séma in manile conatiuniloru sei din Boemia. Pricepemu si noi cá peste unu cleru impilatu de seraci'a este mai lesne a stepáni si a dispune cu densulu arbitraru. Éra de se pune nainte motivulu, cá prin atare economía se detrage clerulu de la chiamarea sa, de sunt reprobabili preotii ce cumpera si iéu in arenda pamenturi, cum de in decursulu anulului acéstiua mai cá numai de acéstiua preuti si nu de cei fora de arginti fura promovati la cele mai bune parochii? Séu póte cá numai dlui Schönbach, de care e sciutu cá a venitu nainte de cinci ani in consistoriu numai cu surduculu pe spate, este iertatu a face pentru familia sa unu palatu, éra preutii, necumperandu neci unu petecu de pamentu, se lasé familieloru fora de unu unghiu, unde se-si póta plecá capulu?

Se mai trimbite in lume prin acelu cerculariu, cá preutii sunt cu moletate la implinirea detorintielorú, cá in dominice si serbatori cauta de trebi ordinare séu de desfetári, nu tienu predicé si catichisári, neci se ingriegescu de trebile scolarie. Si de órace preutii facu spese necumpetate in casa prin lucsu la intemplari familiare, pentru aceea s'a poruncitu consistoriului, ca se nu se iee in bagare de séma petitiunile pentru unu ajutoriu séu adausu personalu. A pretinde de la preuti implinirea detorintielorú, are scaunulu episcopescu totu dreptulu, dara a mustrá generalminte si publicu in atare modu, pare-ni-se a dovodi putiena discretiune, mai cu séma, candu e sciutu, cu caté are clerulu de a se luptá. In cei 33 de ani de archipastoria si pré santiei sale, óre facutu-s'a celu putienu 33 de case parochiale in dieces'a? Cati din pastori de suflete au locuitu si locuiescu inca si astadi in case tieranesce, adese impreuna cu proprietariulu, séu chiar in camerele de morti? Cati ascépta mai multi ani, ba unii si diecenie de ani pe asemnarea portiunii canonice? Celuia ce i se gatesce unu palatu cu 70 de incaperi, si trage unu salariu regulatu de 15.000 fl. si, imbracatu in matasarfi, se légana in careta cu siese cai inzelati in argintu, i este lesne a judecá cu acea asprime si a vorbí in publicu de preutii, ce suferu arsur'a de véra si frigulu de iérna, dara ce va dice apostolulu la acéstea? Óre cunósce-va si dice-va dupa acéstea cá urmasii lorú sunt confratii presbiteriloru?

Dupa unu siru de pasagie defaimatórie se reculege redactorulu cerculariului si dice cá „in eparchia se afla mai multi preuti fórte vrednici, cari nu se vor semti atinsi de mustarile rostite. Unor'a ca acestor'a le si promite présant'a sa, cá-i va face partasi de recanoscinti'a sa.“ Cá numerulu acelorú preuti inse cari dupa judecat'a escelintiei sale sunt demni este fórte micu, si cá asiá dara cuventulu „mai multi“ nu va se dica“ cea mai mare parte“ ci numai ceea ce insemnéza cuventulu nemtiescu „mehrere“, ast'a se vede din pasagiulu, ce urméza in data, unde dice: „Cine ar taguduf inse, cá in un'a, séu in alt'a mai sus pomenita, séu in tóta privinti'a se afla preuti in parte mare cu patime?“ Totu acésta generalisare de mustarri si de defaimari aflamu si in urmatóriele pasagie pline de veninu, unde intr' unu siru de intrebári, care de care mai osenditórie pentru cleru, dara si mai putienu cuvenite unu archiereu, se pare a provocá pe preuti, cá un'a a atestulu de pana acum se dica: „aminu.“ Dreptu cá présant'a sa prin 33 de ani de archipastoria fu dedatu a audí la totu privilegiulu din gur'a clerului numai „osana“ si a vedé pretimea plecandu-se nainte-i ca trestia naintea ventului. Acum inse, pare-ni-se cá se insiéla, daca cugeta, cá clerulu si la publicarea cerculariului acéstiua va se dica „osana“, séu dara, prin promisiunea de distinctiuni,

spéra a demoralisá de nou virtutea maioritatii clerului.

Adunanti'a generala a puscasiloru nemtiesci si unu meetingu.

Alta data am vorbitu despre importantia politica a acéstei adunari si despre atentiunea a intimpinatu in strainetate. Pentru a informa catu de bine pre oo. nostri cetitori despre spiretulu ce domnesce in acésta adunanti'a, credemu a gasí modulu celu mai bunu intr'aceea cá vom traduce aci cateva cuventari si toaste in estrasu. —

Luni cuventá între altii Dr. Ferd. Kaiser: Puscasi nemtiesci! M'a trimisu comitetulu puscasiloru din Suitier'a se vi aducu salutarile lui. (Aplause). Pre pamentu se incepe o ordine nóua a bunuriloru. Minunile timpului noua create de spiretulu omenescu si cari impreuna ómeni si tieri, sciintiele, miile si miile de diurnale, foi literarie, criticele rigurose, tóte acéstea tienu o alocutiune permaninte catra genulu omenescu (aplaude) si fórma unu conciliu ecumenicu eternu judecandu despre adeveru si despre lumina, in catu neci unu feliu de giandarmeria nu póte se se opuna (aplaude.) Acéstea vor fi devis'a Austriei, asié va intrá éra si in Germani'a, pentru cá patri'a nemtiesca trebe se fie tíer'a nemtiesca tóta si intréga...

Ioane Berze (deputatu dietalu ungu-rescu): Domni si frati! Si in vietii'a natiuniloru e regula cumca arborele care nu vre se infloresca, trebe prin ciuntari silitu spre inflorire. Arborele vechiu alu Austriei nu voiá se infloresca, dar venira ciuntarile la Solferino, Magenta, Königgrätz si Sadowa, — éca asié arborele fu silitu spre inflorire. (Aplause). Acum infloresce in colorile tuturoru natiunitatiloru, éra problem'a nóstra este ca din tóte acéste colorii se compunemu unu circubeu (aplaude) care se imbratisieze omenicea intréga si easi odinóra dupa potopu se ni fie nóa garantia cá nu vom mai retorná nuorii despotismului. Vorbescu catra natiunea nemtiesca carea fu cea dantaia pre pamentu intru a se eliberá inca in batalia de la Teutoburgu. De aceea se numiau nemtii „alemani“, pentru cá toti érau barbati (Alle Männer. Nu numai noi unguirii ci tóta Europ'a a suptu cultura de la doica nemtiesca (aplaude). De aceea speranti'a si atentiunea Europei e indreptata spre nemti, cáci densii vor fi paretele ce desparte civilizatiunea de despotismu. Goethe dice: Adeverulu nou n'are inimicu mai mare de catu pe ratacierea vechia. In evulu mediu fortarótiele cavaleriloru adusera feudalismulu si sclavia, apoi certele religunarie verséra sange de frate, si acum éra si este o retacire comuna de carea patimesce omenicea, si acésta retacire este pretensiunea natiunitatiloru. („Nationalitäten-schwindelei“ sunt pretensiuni si portari neserióse, gasconerfi, moftangerie. Auditorii aplaudara). Domnii mei! Cuventulu „Austria“ este unu paliu fórte largu pentru a cuprinde tóte natiunitatiele, dintre cari neci un'a se nu se sentia vatamata cáci intregulu este unu quodlibet, impreunatu si cimentatu prin noulu cimentu de incredere in catu Austri'a va straluci ca modelu de constitutinaulismu. Tutoorú natiunitatiloru de sub scutul Austriei: Traésca (vivate).

Dintre oratorii de marti insemnámu pre C. Mayr (din Stuttgart): Unu cugetu ne unesce pre toti, cugetulu la una patria mare nemtiesca. Asié cum e Germani'a de la 1866 in cóce, nu póte se remana. Nu numai Prusi'a, dara si voi, si noi cei din Germani'a de sudu, cu totii avemu dreptulu se fimu la man'a nóstra comuna. Noi pretindemu se fimu cu voi, cu Prusi'a si cu confederatiunea nordica, cu totii sub acelu-si acoperementu mare, sub acoperementulu unitatei nationali, si nu vremu se remanemu despartiti precum ne-au sfiasiatu diplomatii si generalii. Asié vorbesce poporulu, si io sum aci din partia poporului. Cunoóceti istori'a Germaniei, asié este cá se gasescu tradari in dens'a, dar tradau principii si nobilimea, inse poporulu neci odata n'a tradatu strainului. (Aplause sgomotóse.) Barbati din Austri'a! Ve provocé se restituimu patri'a nemtiesca, se punemu pér'a fundamentala la edificulu unitatei nationali nemtiesci (aplaude).

Mercuri a vorbitu renumitulu publicistu si senatoru imperiale Kuranda din a carufa cuventare am aretatu dejá cum provocá pé óspeti se faca propaganda si se fie misiunarii Austriei in strainetate ca se reintre in Ger-

mani'a caci altmintre, fora ajutoriu si spriginu de acolo, elementulu nemtiescu de aici nu va pot sustiene lupt'a cu poporale eterogene.

Joi Maestatea Sa Imperatul cerceta stabilimintele puscasiloru, unde a fostu primitu cu multe ovatiuni. Cati-va ministri si alti demnitari de statu erau de fatia. Intre puscasii ce s'au destinsu in presint'a M. Sale merita amintire Larsen din Drammon (in Norvegia) care bu o pusca (inventiunea lui propria) fece 53 de impuscaturi in 3 minute, asidere pusca bine domn'a Anna Wex. La returnare M. Sa fu petrecutu erasi de vivate, intre cari se audia: Se traesca Imperatul nemtiloru.

Vineri puscasii avura visit'a archiduceului Albrecht.

Sambet'a trecu fora a ni da ceva demnu de insemnatu. Probabilmintre timpulu inca fu de vina, caci era nuorosu si ploia.

Luni in 3 aug. fu unu meetingu mare care desbatu urmat'ia resolutiune: 1) Adunanti'a condemna sfasirea Germaniei, desclinitu condemna eschiderea Austriei din Germani'a caci prin acest'a se periclita pacea din Germani'a si germanismulu din Austria.

2) Adunanti'a protesteza contra deslegarii cestiune nemtiescu prin anessari si provoca votulu tuturor semintiloru nemtiescu pentru a reunu intr'ega patria nemtiesca.

3) Adunanti'a se alatura la partia populului care va profesa aceste principie.

In fine clasificatiunea puscasiloru se da cu socotela va fi asi: cei mai buni puscasii sunt suedii, apoi suitierii, dupa densii tirolenii. Unu nemtiu din „Bucarest“ in „Rumanien“ inca s'a destinsu ca bunu puscasiu.

Va fi interesanta in asta privintia clasificatiunea definitiva ce va face comitetulu, si nu vom lipsi a lua notitia de dens'a.

Economia.

Tergulu de Viena.

Preturile negotieloru sunt:

centenariulu (marge, mage)

Bumbaculu	Egiptianu	— fl. — fl.
„	Nordamer. middl.	— 65.
„	Grecescu	— „ — „
„	Levantinu 1.	— „ — „
„	Persianu	— „ — „
„	Ostind. Dhol. fair	— 52.—
„	„ midd. fair	— — —

Canep'a de Apatin	19.— 21.50
„	Itali'a, curatita fina 65 77 fl.
„	„ „ mediloca 48 60 „
„	„ Poloni'a naturala 17.50 19.50
„	„ „ curatita 23.— 32.—

Inulu natural de Polonia	17.50 19.50
„	Moravia natural 27.— 37.—

Mierea naturala de Ungari'a	20.— 21.—
„	Banatu alba 22 23 „
„	„ Ungari'a galbena 20.— 21.—

Sementi'a de trifoiu din Stiria de cent.	cea rosia curatita 26.25 27.25
„	„ lucerna italiana — — —
„	„ „ francésca — — —
„	„ „ unguresca — — —
„	„ „ curatita — — —

Talp'a lucrata (Pfunderer	prim.) 94 „ 98 „
„	„ „ („ Corametti) 83 „ 89 „

Pelea de bou, uda cu corne,	cea din Poloni'a de 25—26
„	„ „ „ din Ungari'a de 27—28 „
„	„ „ „ „ uscata cent. 59—61 fl.
„	„ „ „ „ vaca „ „ 61 „ 64 „
„	„ „ „ „ vitielu „ „ — — —
„	„ „ „ „ fora capetine 129 „ 135 „
„	„ „ „ „ cu capetine 116 „ 119 „
„	„ „ „ „ „ din Poloni'a cu cap. 86 „ 91 „

Cleul pentru templari celu negru 14.— 15.—

„ „ „ celu brunetu — — —

„ „ „ celu galben. 21.— 22.50

Oleulu de inu 26.— 26.50

„ „ „ rapitia (rafinatu) 25.75 26.—

„ „ „ terpentinu galitianu 15.— 16.—

„ „ „ rusescu 15.— „ 16.—

„ „ „ austriacu 18.— 19.—

Colofoniu 6.50 „ — 7.—

Smol'a negra 6.— „ 6.50 „

Unsorea de cenusia din Ili'ia 19.— 19.75

„ „ „ „ Ungaria (alba) 17.75 18.50

„ „ „ „ (albastra) 16.75 17.25

Rapiti'a din Banatu, metiulu

„ „ „ austriacu 5.50 —

Perulu de capra din Romani'a — fl. —

Lan'a de oie, cea de ierna 90 „ 115 „

„ „ „ „ vera 85 „ 95 „

„ „ „ „ mielu (fina) 140 „ 145 „

„ „ „ „ oie din Transilvani'a 90 „ —

„ „ „ „ „ Brail'a, Jalomitia 70 „ —

„ „ „ „ „ Romani'a mare 64 „ 65 „

„ „ „ „ „ mica 58 „ —

„ „ „ „ „ tabaci (Gärber) din

„ „ „ „ „ Romani'a 52 „ — —

„ „ „ „ „ oie din Banatu, cea

„ „ „ „ „ comuna, grósa 50 „ — —

„ „ „ „ „ oie din Banatu tigai'a 55 „ — —

„ „ „ „ „ vera din Besarabi'a — — —

Unsorea de porc 35.— 35.50

Slanin'a sfumata (loco) 38.— — —

Cer'a din Banatu si din Ungari'a, cea galbena 118 „ — 120—

„ „ „ „ „ cea nalbita 145 „ — 150—

Prupele uscate, din (cent.) 10.— — 11.50

Zaharulu Raffinade 36.— 37.—

„ „ „ „ „ Melis 34.— 35.50

„ „ „ „ „ Lompen 32.50 — 33.50

Seulu de oie din Romania — — —

Coltiani (Knoppern) I. din 1867 14.— 14.50

„ „ „ „ „ II. „ 1867 12.50 13.—

Dirdie (Trentie Unguresci, albe 10.25 10.75

„ „ „ „ „ jumetate albe 9.— 10.50

„ „ „ „ „ obele — 8.— 8.50

„ „ „ „ „ „ordinarie — 6.50 7.—

VARIETATI.

„ = Cum cultivéza unii preoti romani fanatismulu religumaru? Fiindu ca nomina sunt odiosa, deci vom incunjurá de asta data

de a spune nume proprie in istori'a ce voimu s'o enaramu; Intr'o comuna romanésca din Banatu, unu posesoru romanu fusese tutoru besericeipanas'a finitu cladirea, mare parte cu spesele sale, ce le-a imprumutatu comunei besericesci.

Apoi comun'a trecu la alta confesiune, se intielege cu beserica cu totu, éra tutorulu remase in confesiunea de mai nainte. Acum tutorulu din cestiune este unu omu in etate de 67 de ani, onoratu de toti conlocuitorii sei, barbata curtarariu. Densulu, desf beserica nu e mai multu de confesiunea sa, totusi are mare placere d'a merge la dens'a, o placere naturala

ce sente fie-care de a vedé lucrurile sale, séu acele ce s'au indeplinitu sub directiunea sa. Asié se duse betranulu de mai multe ori la biserica, candu odata protopopulu besericeii chiamo pe tutorulu actualu si-i demanda se spuna betranulu ca mai multu n'are ce cautá la beserica, caci de va mai veni, apoi lu vor alunga cu potera. Tutorulu se inspaimenta cum se spuna densulu asemene neghiobi' unui betranu onoratu, dar apoi cugetá si la scandalulu ce ar urma daca nu i-ar spune, dreptacea

i spuse cu fati'a rosia si intre o multime de scusari, ascurandu pe betranulu ca comunci intregi i-e rusine de neghiobi'a protopopulu seu, de órace ori care beserica are intrare libera si li pare bine respectiviloru credinciosi, inca si ovreei se bucura candu vedu ca vinu straini in sinagoga loru. Fie dar de invetia-

tura tuturor preotiloru ca tieraniloru li e rusine de fanatismu.

„ = Ce s'au facutu libristii? Cine nu cunoáce numele de libristu (liberalistu) cu care se falia cu dreptu cuventu o partita romana din Logosiu, nu mare dar activa in luplete de la 1861 candu se decretá introducerea limbei in comitatu? Improvisá si intoemia demonstratiunile necesarie, scia se adune poporulu la timpulu de lipsa, cu unu cuventu in scenele arangiate de ea nu lipsia nemica pentru ca se-ti dee ideia si despre sansculotii Franciei. De atunci nu se mai pomeni nemica despre libristi, bagu de séma vor fi dormindu. Acum d. advacatu Bordasiu ni scrie ca dsa e de partia nationala radicala. Preé bine, dar am dorí se nu péra numele libristiloru, ci daca totusi trebuie se fiti „radicali“ apoi radicati pe libristi si-i naltiatu pana a-i face „partita nationala“, caci densii merita, si au unu tresutu respectabile, in congregatiuni strigau cu energia: limb'a si candu ii doriau grumadii de nu mai poteau striga, atunci aretau cu detgetulu pre pelaria unde éra scrisu: limb'a!

„ = Doue barbe in perichu. Unu domu din Logosiu ni scrie ca intiliginti'a romana de acolo si-a luata remasu bunu de la d. Pascali in modulu cuviinciosu si i-a multiamitu de placerea ce a facutu romaniloru de acolo cu societatea-teatrala romanésca a dsale. Ni se mai scrie ca la o productiune teatrala doi preoti romanesci au strigatu „éljen“, inse apoi santiele loru avura precautiunea da a-si mutá calchiele, pre candu cati-va colegi voiau se-i intrebé de ce pórtá barbe.

Publicare de licitatiune.

Din partea Antistei comunale se face de comunu cunoscutu, cumca dreptulu regaleloru de birtu din comun'a Zorlentiu-mare, comitatu Carasiu, de care se tiene una casa in centrulu comunei, cuprindiendu 4 chilfi, 1 bucatarie (cuina) 2 camere, podu; si alta casa alaturata de ace'a cu 2 chilfi, 1 cuina, podu, pivnitie, grajdu, siopru si gradina, se da pe 3 ani in arenda prin licitatiune publica, si adeca: de la 1 noemvre 1868 pana in finea lui optovre 1871.

Licatiunea care totu la 10 óre ante de mediadi si-va lua inceputulu, se otarese pe 2 august si 16 august c. n. 1868

Odontine (pasta de dinti) in ti-gaia de porcelanu cate cu 84 cr. La 1 ducina 20% scadere. Acésta pasta este mediloculu celu mai eminentu pentru curatirea dintiloru, pentru a pastrá dintii sanatosi si forte albi, pentru a delaturá pet'r'a de dinti in modu nestricatiosu si fara dureri, pentru a intari gingii si a scuti de sangerare si de clatinare.

Elixir Balsamique (balsamu de dinti si de gura) aprobatu prin mi-de mediloculu celu mai eminentu pentru curatirea gurei, improspetarea respirarii, si pentru a tiené dintii si gingii sanatosi si curati, este a se folosi mai vertosu dupa gustare. Unu flaconu 70 cr. La 1 duc. 20%.

Algotine (apa de dinti care incéta mome-tanu dorerea.) Unicul mediloculu recoscutu pana acu contra chiniloru durerii de dinti, are succesu momentanu si nu contine substantie spirituose, tari si acre, o potu folosi si coplii. In sticle cu 35 cr. si cu 70 cr. La 1 duc. 20%.

Bruchpflaster. Se recomanda la surupaturi la harbatu, pregatitu si recomandat de dr. Kri'si, medicu practic pentru cei surupati, in Basel. In scutula den plumbu, cu descriere 4 fl. v. a.

Cachou aromatisé pentru a perde mirosulu reu din gura dupa fumare, dupa mancare, dupa beutura, precum: vinu, bere, s. a. neincangiuratu de lipsa candu se facu visite mai alese, la teatru, baluri s. a. Cachou se compune din plante curate ce cospundun deplinu sanetatii, este preservativa contra ruinarii dintiloru, contra durerii de dinti. De cate ori se folosece se sparge in dinti o pilula, prin ce se perde mirosulu reu. In scutule cate 70 cr.

Oleu de peru, de Chinarinden pentru indesirea perului si pentru intarirea radacinei lui. O sticla 70 cr. 20% la duc.

Dorsch-Leberthran adeveratu, oleulu, mediloculu celu mai eminentu la tote bólele de peptu si de plamni, recunoscutu de cuati ate eminenta si de gustu bunu. O butelia cu 1 ori cu 2 fl. v. a. La o ducina de butelie 25% se scadu.

Eau antéphilique. Acésta apa pregatita din plante este unu mediloculu reprobatu de ani pentru intineri'a, infirmitatearea si tocurea pelii si pentru perderea totala a tuturoru soluriloru de efflorescintie, precum rapuri, linte, besicute s. a. Unu flaconu 1 fl. 1 duc. 9 fl.

Franzbrantwein o sticla cu 1 fl. 50 si cu 80 cr.

Balsamu pentru degeraturi in tigai cu cate 50 cr. v. a. alina catu se póte mai iute dorerea si vinda chlar si degeraturi vechi, prin recomandatiune de mai multi ani si a agonistiu multiimire generala ca unu mediloculu recomandatulu.

Tinctura de dinti de Max Florian Schmidt, med. dr. si profesoru, alina dorerea, intaresce si este antiscorbuta. Acésta tinctura facuta dupa receptulu originálu se folosece tare multu, de 1/2 de seculu, cu resultatulu eminentu, precum pentru a alina cu graba dorerea de dinti asié ca apa intaritoria de gura; tinctura are 2 preferentie mari, ea este tare folositoria si pentru arfitatea ei face ca tote cele late fluiditati pentru dinti se se delature. Se capeta originala in sticlutia cu 40 cr. La 1 duc. 25% scad.

Anodyne Neklace Childrens Theeth margica anglésa de dinti pentru a le pune la coplii, ele conservá dint ii. Pretiulu 2 fl. la duc. 25%.

si acea se va tiené in cas'a comunale unde si conditionile aternatore se potu lua in vedere.

Voitorii de a lua Arenda se invita cu tota stim'a, si acea se facu atenti, cumca nainte de inceperea licitatiunei sunt indetorati a depune antistei comunale unu vadium de 10%, din pretiulu strigarii.

Zorlentiu mare la 19 iulie 1868.

[3-3] Antistea Comunale.

Cursurile din 3 august. 1868 n. sér'a

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% in val. austr.	55-50	56-70
„ „ contributionali	59-15	59-80
„ „ nóe in argint	69—	70—
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	71-50	72 —
Cele nationali cu 5% (jan.)	62-60	62-80
„ metalice cu 5%	58-50	58-70
„ „ „ malu—nov.	58-80	59—
„ „ 4 1/2% „	52-25	52-75
„ „ 4% „	46-50	46-75
„ „ 3% „	34-75	35—

Effete de loteria:		
Sortile de stat din 1864	96-70	96-90
„ „ 1860 1/2 in cele intregi ..	85-20	85-30
„ „ „ 1/2 separata ..	95—	95-50
„ „ 4% din 1854	79—	79-50
„ „ din 1859, 1/2	137-75	137-25
„ bancel de oredit	137-20	137-50
„ societ. vapor. dunarene cu 4% ..	94-75	95-25
„ imprum. princp. Esterházy á 40 fl.	—	170—
„ „ Salm ..	—	38—
„ „ cont. Palffy ..	34-50	35-50
„ „ princ. Clary ..	35—	34—
„ „ cont. St. Genois ..	—	32—
„ „ cptá „no. Windischgrätz ..	20—	21—
„ „ d. „ „ Waldstein ..	21—	22—
„ „ „ Keglevich ..	14-75	15-25

Oblegatiuni desarscurat'ore de pamentu:		
Cele din Ungaria	76-75	77-25
„ Banatul tem.	73-50	74—
„ Bucovina	66-50	67—
„ Transilvania	70-50	71-25

Actiuni:		
A bancel nationali	731—	733—
„ de oredit	212-40	212-60
„ „ soont	637—	639—
„ „ anglo-austriace	165-25	165-75
A societatei vapor. dunar.	539—	541—
„ „ „ Lloydulu ..	240—	242—
A drumulu ferat de nord.	186—	186-50
„ „ „ stat	247-20	247-20
„ „ „ apus (Elisabeth) ..	163-50	164—
„ „ „ sud	180—	180-20
„ „ „ langa Tisza ..	153—	155—
„ „ „ Lemberg-Czarnowitz ..	184-50	185—

Bani:		
Galbenii imperatesci	5-40	5-41
Napoleon'd'ori	9-08	9-09
Friedrichsd'ori	9-45	9-50
Suverenii engl.	11-35	11-40
Imperialii rusesci	—	—
Argintulu	111-35	111-65

Iosifu Weiss,
apotecariu „zum Mohren“
Stadt, Tuchlauben nr. 444 vechi, 27 noua recomandandu ratululu publicu urmatorii articulu.
Trimiterele pe posta se voru face numai daca se va trimite 15 cr. v. a. ca speele impacetarii.

Wurm-Tabletten de dr. Callond Acestea sunt unu medilocu securu contra vermiloru, au unu gustu tare bunu, si pentru ace'a baiatiloru se potu dá in jocu. In acutale aretare cum se se foloseca, 40 cr. la 1 duc. 20% scad.

Pastilles digestives de Billin (turitie pentru mistuire, de Billin.) Pastille de Billinu produe din reunuti'a fontana alui Billinu contienu tote particellele consumatorie din acésta apa minerala. Sunt de recomandu candu se oparese, la garlu in stomacu, candu se umfla pantecele, si candu stom. nu póte mistui, candu se manca ori se bé peste mesura, candu se rigale' la cataru cronicu in stomacu, candu se folosece ape minerale la atoni'a stomaculu si a canalulu matilulu, la ipocondria si isteria. Pretiulu: scat. 70 cr.

Sapunu aromaticu, medicinalu, de plante din munti. O bucata 40 cr. la 1 duc. 20%.

C. r. priv. Tannochinin-Pomade. Mediloculu celu mai bunu si siguru pentru crescerea perului, dupa folosire de 8—10 zile s'a delaturatu de siguru si durabilu caderea perului, s'a ajutoratu crescerea perului sustiene perulu móle si cu luciu in colorea-i naturala si impedeaca a se face metritia. Este recomandata de multe autoritati in medicina si fie-cine póte ceti epistole de recunoscutia. O dosa ajunge pentru 3 luni, pretiulu 2 fl.

Pata pectorale de apotecariulu Georgé in Francia. — Tablete pentru peptu contra catarulu, tusei, regusiieli. O scutula 70 cr. La 1 duc. 25%.

Untura pentru gusia (pe séma celoru gusiati) in sticlute á 40 cr.

Pastille de chocolat ferruginen. Ciocolata pentru imbunirea sangelui si contra galbinarii. O scutula 90 cr.

Balsam pentru rani si stomacu ung. de Seehofer in sticla 40 cr.

Pulbere universale de mancare de dr. Göllis, pana acu neajunsu in efectulu seu in privint'a mistuirii, a curatirii sangelui, a nutirei si intaririi corpulu. Devine, folosindu-lu in fie-care di (de 2 ori), ca medicina pentru multe patine dintre cele mai asupriose, precum nemistuirea, arderea cu fertura, inchilatura matieloru, inteneria matieloru, slabirea membreloru, hemoroide de totu felulu, scrofulu, gusia, galbinarea, totu felulu de pete cronice, cangrena, dorere periodicu de capu, dentru bol'a de vermi si de petra, flegma; e uniculu medilocu radicalu pentru arfitis cronicu iradecinat si pentru tuberculosa. La cura de apa minerala face serviciu eminentu nainte catu si pana catu dureza cur'a si dupa cura O scutula mare 1 fl. 26 cr., un'a mica 84 cr.

Medilocu francescu, fluidu pentru a vapsi perulu, pentru a vapati cu elu peru de totu felulu in negru, brunetu, blondinu, in 10 minute si durabilu, efectulu lui este cunoscutu pretutindene, in catu nu face trebuintia a-lu mai laudá. Unu aparatu, ad. 2 perii si doue scafe, 50 cr. Unu flaconu 2 fl. v. a.

Barthaer-Stangenpomade care posedé cele mai eminente insusiri de la pomada de asu, servece pentru a ascurá pe timpu indelungatu crescerea perulu, pana candu ace'a prin influinti'a pomadei va fi de ajunsu coloratu. Acésta pomada se póte folosi si ca pomada eminenta si neintrecuta de barba. Costa 60 cr.

25 4-12

Decoratu cu 25 de decoratiuni in auru si argintu.

Petri francese de móra

de
ROGER FILS & COMP.

in La Ferté s/j.

Specialitate de panura pentru sita de metasa de móra, shtierana si francesca, la fusele pentru farina si grisú. Ciocane de ferecatu móra, facute din otielu anglesescu turnatu. Curele de intiepenitu si pele pentru machine. Tinichele de venturatu si de cele gaurite cilindrice. Cinge de canepa si cupe de trasu in susu. Bucati de feru etc. etc. etc.

17 19—24

Pichler & Niessner,

Viena, Wallfischgasse nr. 4. — Mustre si liste de pretiu franco.